

ธรรมะกับธรรมชาติ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๕

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจนะ วันนี้จะแสดงธรรมะของพระพุทธเจ้า ธรรมะนะ โดยทั่วไปเขาจะว่าธรรมะกับธรรมชาติเป็นอันเดียวกัน ธรรมะกับธรรมชาติ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ธรรมะของพระพุทธเจ้า ลึกซึ้งมาก ละเอียดอ่อนมาก ลึกซึ้งจนไม่มีปุถุชนคนใดจะไปค้นคว้าได้ แต่ธรรมชาตินี้ ผู้ที่ค้นคว้าที่โลกเขายกย่องกันคืออัลเบิร์ต ไอน์สไตน์นะ เขายกย่องกัน แต่เขาก็ยังพูดถึงว่า ถ้าเขามีโอกาส เขาอยากจะนับถือศาสนาพุทธ เห็นไหม ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งเหตุและผล เขาก็รู้ที่อยู่เพราะเขาค้นคว้าด้วยเหตุและผล แต่ตัวเขาเองเป็นอะไรล่ะ? ตัวเขาเองก็ตายไปด้วยความทุกข์ เขาตายไปแบบปุถุชนไง

พระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมต่างหากละ ถึงพ้นออกไปจากกิเลส พ้นออกไปจาก ๓ โลกธาตุนะ พ้นออกไปเลยนะ

ธรรมชาติ ว่าโลกว่าธรรมชาติ ฟังว่าธรรมชาติแล้วมันยิ่งใหญ่...ยิ่งใหญ่ ยอมรับว่าธรรมชาตินี้ยิ่งใหญ่มาก ธรรมชาตินี้ยิ่งใหญ่มากนะ เพราะว่าธรรมชาตินี้ทำให้ก่อเกิดสิ่งมีชีวิตทั้งหมด ธรรมชาติที่เราเห็นในปัจจุบันนี้เพราะเราเข้ามาเห็นนี้ เราเข้ามาเห็นธรรมชาติ เห็นไหม

ก่อนเมฆเคลื่อนไป ความเสียดสีของมันทำให้เกิดเสียงฟ้าร้อง เสียงฟ้าแลบเสียงฟ้าร้องแล้วเกิดการสั่นคัปกันนะจึงเกิดฟ้าร้องฟ้าแลบ แล้วกลายตัวออกมาเป็นเมฆฝนนะ เมฆฝนนั้นตกลงสู่พื้นดิน ที่ไหนมีน้ำที่นั่นเกิดสิ่งมีชีวิตไง สิ่งมีชีวิตเกิดขึ้น ต้นไม้เกิดขึ้น สิ่งมีชีวิตเกิดขึ้น ธรรมชาติ ก่อเกิดทุกๆ สิ่ง

ชีวิตเราก็เกิดมา เห็นไหม เกิดมารับรู้ธรรมชาติไป เห็นความยิ่งใหญ่ของธรรมชาตินี้แล้ว มนุษย์มาศึกษาธรรมชาติแล้วอยากจะเอาชนะธรรมชาติ อยากจะเอาชนะถึงได้ทำลาย พยายามจะควบคุม แต่ควบคุมไว้ไม่ได้ ควบคุมไว้ไม่ได้หรือ เพราะโลกมันใหญ่นะ จักรวาล สุริยจักรวาล เห็นไหม โลกนี้ยิ่งใหญ่ ธรรมชาตินี้ยิ่งใหญ่ ไม่อยู่ในอำนาจของมนุษย์ เราจะสร้างทฤษฎี เราศึกษา ทฤษฎีรู้มา แล้วเราลองทฤษฎีนั้นนะ เราลองสิ มันเป็นสถิติใจ

เกิดแผ่นดินไหว ก่อนจะเกิดแผ่นดินไหว น้ำนี้ต้องเกิดกัมมันต์ นี่สถิติมันจะบอกเลย การเกิดแผ่นดินไหวนะ แผ่นดินไหวทำลายทุกๆ สิ่ง มนุษย์กลัวธรรมชาติไป แผ่นดินไหว นั่นละ ธรรมชาติมันยิ่งใหญ่ แล้วเราอยากจะควบคุมธรรมชาติไป เราควบคุมไม่ได้ ก็ว่าธรรมะนี้เป็น ธรรมชาติ เราศึกษาธรรมชาติเพื่อจะยอมตัวหรือ ด้วยความกลัวของมนุษย์ไป ด้วยความกลัวนะ

ทฤษฎีในวิทยาศาสตร์ เห็นไหม ไลน์สไตน์คิดค้นได้นะ ความเป็นไปของทฤษฎีสัมพัทธ์ จนถึงที่สุดสัมพัทธ์แล้วระเบิดออกมานะ แล้วอะไรมันเป็นผลละ ภูเขาหรือมันรับรู้ ภูเขารับรู้มรรค ผล ต้นไม้ต้นไหนมันรับรู้ แม่น้ำที่ไหนมันจะรับรู้ความสุขและความทุกข์? มันไม่รับรู้ความสุข และความทุกข์หรือ มันมีมนุษย์เท่านั้นที่รับรู้ความสุขและความทุกข์ไป นี่ทฤษฎีสัมพัทธ์ เห็นไหม เกิดเป็นนิวเคลียร์อะตอม นิวตรอนอะตอม เป็นควาร์ก แล้วตัวไหนเป็นตัวรับรู้ ตัวไหนบ้างที่ มันจะรับรู้เป็นความสุขและความทุกข์

ภูเขาโดนลมนะ ลมกรรโชกกัดกร่อนจนเป็นภูเขาที่ว่ากัดกร่อนจนเป็นแบบทิวทัศน์ สวยงามนะ ภูเขานั้นมันได้รับรู้อะไร? มนุษย์ต่างหากไปเห็นภูเขาว่าสวยงาม เห็นไหม เราให้ค่า ธรรมชาติมันรับรู้ตัวมันเองไหม ธรรมชาติมันรับรู้ว่ามันเป็นภูเขา มันโดนลมกัดกร่อน โดนน้ำกัดกร่อน มันเป็นภูเขาที่สวยงาม มันรับรู้ไหม? มันไม่รับรู้เรื่องใดๆ ของมันหรือ มนุษย์ต่างหากที่ ไปเห็นแล้วอันนี้สวยๆ นั่นธรรมชาติมันให้ผลอย่างนั้นหรือ นั่นธรรมชาติของความ เป็นภายนอกนะ ทฤษฎีธรรมชาติละ

คูสิ คูอย่างสัตว์สิ มันอยู่ในป่า ธรรมชาติก็สอนมัน เวลามันเจ็บไข้ได้ป่วยมันก็ไปหา สมุนไพรกินของมันเอง นั่นก็ธรรมชาติอันหนึ่ง แล้วมันรับรู้อะไรละ มันก็เป็นสัตว์ตัวหนึ่งอยู่ใน ป่าแล้วก็ตายไป มันหมุนวนเวียนไปในธรรมชาตินั้นนะ ธรรมชาติ เพราะธรรมชาติมันเป็นไป เมื่อก่อนคนเรายังโง่อยู่ ยังไม่เข้าใจเรื่องทฤษฎีนี้ ก็กลัว ตื่นกลัว การกราบ บูชาไฟ บูชาแดด บูชา ฝน บูชาต้นไม้ภูเขา แล้วต้นไม้ภูเขามันก็ไม่รับรู้

มรรคผลไม่ใช่อยู่ที่ภูเขา ไม่ใช่อยู่ที่ต้นไม้ มันอยู่ที่ใจมนุษย์ ใจเทวดาที่มีคุณธรรมพึง
 ธรรมะของพระพุทธเจ้า อย่างพวกเทวดามาฟังธรรมะของพระพุทธเจ้าแล้วตรัสรู้แล้วสิ้นกิเลสไปนะ
 ธรรมอันนี้ต่างหากละ ภูเขาโคนลมกักร่อนมันไม่รู้ร้อนรู้หนาว เราต่างหาก มนุษย์ต่างหาก ลม
 พัดมาเรารู้ว่าหนาว ร้อนรู้หนาว ร้อนรู้หนาวนี้มันเก็บสติเข้ามาในหัวใจ

สรรพสิ่งนี้เป็นอนิจจัง ใครเห็นสิ่งที่เป็นอนิจจังบ้าง “สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่ง
 ใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา แต่เราเข้าใจ เราศึกษาแล้วเราออกไปจับ เห็นใหม่ ว่ามันแปรปรวน
 ธรรมชาตินี้แปรปรวน มันเคลื่อนไป มันอยู่ไม่คงที่ มันต้องเคลื่อนไป มันเป็นไตรลักษณ์ เราไป
 เข้าใจว่ามันเป็นไง เราไปเข้าใจว่ามันเป็นแล้วก็มองว่าอันนั้นเป็นธรรมชาติ ให้เราไม่รับรู้ ให้เราไม่
 ไปยึดมันไง แต่อันนั้นมันเป็นการวางยาสลบนะ

เห็นใหม่ เราพิจารณาสิว่า นั่นก็เป็นธรรมชาติ อันนั้นก็เป็นธรรมชาติ...มันเหมือนกับวาง
 ยาสลบเรานะ เราโคนวางยาสลบ เราสลบไปเราได้อะไรขึ้นมา เอาตัวเราออกไปเป็นเขาใจ มัน
 แบบว่ามันทำให้เราไร้ค่า ให้ความรู้สึกของเราออกมาเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง

แต่พระพุทธเจ้าไม่ได้ตรัสรู้อย่างนั้น พระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ธรรมแท้ๆ ใจ เพราะหัวใจนี้
 กิเลสมันอยู่ในหัวใจมันก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง มันสะสมมาในความรู้สึกอันนั้น ความคิดออก
 ความศึกษาเข้ามา มันเป็นโลกียะ มันเป็นการจดจำมาไง การศึกษา เห็นใหม่ ศึกษาธรรมชาติ เรารู้
 ทฤษฎีเราก็ศึกษาไป ศึกษาไปอย่างนั้น แต่ผู้ที่ค้นคว้าเจอ เห็นใหม่ ขนาดค้นคว้าเองนะ แล้วเขาทำ
 ได้ด้วย เขายังไม่ได้ประโยชน์จากนั้นเลยนะ

มนุษย์เป็นผู้ใช้นิวเคลียร์นะ ใช้ทางสันติหรือทางเข่นฆ่ากันละ กิเลสในหัวใจของเรา
 เหมือนกัน เรายัง ธรรมะของพระพุทธเจ้าที่ศึกษานี้ศึกษาในหัวใจเราต่างหาก พระพุทธเจ้าก่อนจะ
 ตรัสรู้นะ ไปศึกษากับอาฬารดาบส นั่นก็ศึกษาความจิตสงบ ศึกษาให้จิตนั้นสงบ การทำความสงบ
 จิตนี้สงบ ทำเข้ามาสงบมันยังเป็นตัวตนนะ เป็นเราเป็นเขา เห็นใหม่ ให้จิตของเราสงบออกมา
 เหมือนกับธรรมชาติมันเกิดคลื่นลมแรง แล้วทำให้คลื่นลมนั้นสงบตัวลง

คูลี น้ำท่วมใหญ่ซัดบ้านเรือนพังไปหมดเลย เตือรื้อรอนกันไปทั่วโลก เวลามันเกิดขึ้นมานี้
 เวลาอารมณ์เรา เรามีความทุกข์ในหัวใจ มันเกิดขึ้นมา มันเหมือนกับน้ำท่วมตัวเราเอง ท่วม
 ความรู้สึกไง ความทุกข์ นี้เราไปดูธรรมชาติข้างนอกมันปั่นป่วน เราไม่ได้ดูธรรมชาติภายในหัวใจ
 ใจ ธรรมชาติการเกิดดับภายในหัวใจนี้ นี่ธรรมะศึกษามาตรงนี้

การศึกษามานี้มันเป็นการศึกษาทางสุดมยปัญญา สุตระคือการศึกษาเล่าเรียนมาแล้วจำ
ทฤษฎีนั้น แล้วว่าทฤษฎีนั้นเป็นสิ่งที่ประเสริฐไง เพราะเราพยายาม เราไม่รู้ตามความเป็นจริงใช่
ไหม ศึกษาธรรมะ พระพุทธเจ้าสอนว่า ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ มีปริยัติแล้วต้องมาปฏิบัติ เห็นไหม
การศึกษเล่าเรียน การศึกษาทฤษฎีต่างๆ มันเป็นปริยัติ แล้วต้องมีภาคปฏิบัติ ภาคปฏิบัติแล้วมัน
ถึงจะเป็นปฏิเวธที่มีความรู้เกิดขึ้น ความรู้จริงที่เกิดขึ้น

จากธรรมชาติของเราเองไง ธรรมชาติในหัวใจ ธรรมะพระพุทธเจ้าไง สิ่งที่จะรู้ธรรมะของ
พระพุทธเจ้าคือหัวใจ คือธรรมภายในไง ธรรมชาติส่วนนอกมันเคลื่อนไป แล้วมันไม่ได้ให้ผลกับ
ตัวมันเองนะ ธรรมชาติ เห็นไหม เวลาพายุพัดผ่านมาแล้วพายุสงบไป มันรู้ร้อนรู้หนาวไหม
หมู่บ้านทั้งหมู่บ้านมันกวาดไปหมดเลย คนต่างหากรู้ร้อนรู้หนาว รู้ความทุกข์อันนั้น นี่ธรรมชาติ
มันก็เป็นสิ่งหนึ่งที่เป็นวัตถุใจ ร่างกายเรานี้ก็เป็นสิ่งมีชีวิตที่เป็นวัตถุที่เรามาเสวยภพไง แต่หัวใจที่
ในร่างกายเรานั้นต่างหาก พระพุทธเจ้าว่าตรงนี้ ธรรมะศึกษากันตรงนี้

ธรรมะคาดเดาไม่ได้ ดันไม่ได้ หมายไม่ได้ แต่ทางทฤษฎีของธรรมชาติเป็นทฤษฎีสถิติ
เห็นไหม ความลึกของโลก ความลึกของน้ำ เป็นการคาดเป็นการหมาย เป็นการเอาสถิติเข้าไปจับ
แต่เราจะคาดหมายความทุกข์เราได้ไหม เราจะคาดหมายหัวใจที่ว่าเกิดมาซบๆ ซ้อนๆ นี้ได้ไหม...
ธรรมะถึงคาดไม่ได้ หมายไม่ได้ การคาดการหมาย การดันการเดา ไม่ได้ทั้งหมด

ทีนี้ไม่ได้มันต้องมีหลักตรงไหนล่ะ หลักที่จะเอาใจมาจับนี้ มันต้องมีตัวกวางสะวะ ตัวฐาน
ของใจใจ บุญกุศลหรือบาปอกุศลก็แล้วแต่ ผู้ใดประพฤติปฏิบัติมันจะซบลงที่ใจลูกเดียว
ธรรมชาติ จะจักรวาลไหนนั่นก็เป็นจักรวาลของเขา แต่หัวใจเรานี้ วัฏวน วัฏฏะก็เป็นจักรวาลหนึ่ง
ในหัวใจเรานี้เป็นจักรวาลหนึ่ง เพราะมันเกี่ยวมาทุกภพทุกชาติไง กามภพ รูปภพ อรูปภพ เห็น
ไหม หัวใจเรานี้มันเป็นจักรวาลอันหนึ่ง มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง มันเป็นวัฏวนอันหนึ่งของเรา
เลย นี่มันจะหักอันนี้ออกไป

ถึงว่า ต้องทำบุญกุศล หรือทำอกุศลมันจะซบลงที่นั่น ซบลงที่หัวใจของเรานั้นนะ เห็น
ไหม หัวใจของเรา เวลามันทุกข์ขึ้นมามันก็เหมือนแผ่นดินไหว แผ่นดินนี้ไหวหมดเลย ทุกข์ร้อน
จนร่างกายนี้สั่นสะเทือน เวลาเราทุกข์เราร้อนแล้วเราได้จับประโยชน์อันนี้ใหม่ เวลาเราทุกข์จน
สั่นสะเทือนมันก็เหมือนกับแผ่นดินไหวอีกทีหนึ่งนั่นล่ะ แผ่นดินข้างนอกไหวให้มันไหวไป
แผ่นดินของเรานี้มันไหวแล้วไหวอีก เราก็ไม่ได้กลับมาดูเลย เราถึงมองว่าสรรพสิ่งเป็นธรรมชาติ

เราไปทำมีนชาเง มีนชากับความรูสึกภายใน ไม่ยอมรับรู้ใจ ไม่ยอมรับรู้เป็นความรู้ภายใน ออกมาว่าเป็นธรรมชาติอันหนึ่งๆ ปฏิเสธสถิติที่เราควรจะเก็บไว้ที่ทวารวระ ที่ภพของใจ นี้เวลาจิตสงบมันถึงว่า เอกัคคตารมณ จิตมันจะสงบนะ ก่อนจะทำภาวนาถึงต้องทำให้จิตสงบก่อนนี้ จากที่เป็นสุขตมยปัญญาจากที่เป็นปริยัติ นี้มันคิดออก มันคิดแบบรวบยอด คิดแบบเดา คิดแบบค้นไว้ พระพุทธเจ้าบอกว่าอันนี้มันจะให้โทษในขณะที่เริ่มจะปฏิบัติ

ปริยัติ การศึกษาเล่าเรียนมานี้ ตามทฤษฎีในพระไตรปิฎก ในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์ นี้ประเสริฐมาก เพราะมันสร้างศรัทธาพวกเราไป ก่อนที่เราจะประพฤติปฏิบัติมันต้องมีศรัทธาตัว เชื่อ ศรัทธาว่ามรรคผลนี้มีจริง พระพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ได้ตรัสรู้ ลูกศิษย์ได้เป็นพระอรหันต์ ตามๆ กันไป องค์กรแล้วองค์กรเล่าๆ เห็นไหม

นั่นนะ ถึงว่า การศึกษาปริยัติเพื่อให้เกิดศรัทธาตัวเชื่อ ตัวปักลงเท่านั้น ตัวเชื่อ ตัวปักลงตัว นี้คือตัวความมุ่งหมายของเราไป มีจุดมุ่งหมาย มีเป้า มีอธิษฐานบารมี บารมีว่าเราจะสิ้นทุกข์ให้ได้ ผู้ปฏิบัติจะพ้นทุกข์ จะออกจากทุกข์ เห็นไหม นี้ปริยัติจะให้ผลอย่างนี้ ให้ผลในการเกิดศรัทธา เกิดความเชื่อมั่น เกิดที่ว่ามีแผนที่ มีทางจะเดินต่อ แต่มันไม่ใช่ผลนี้

แล้วการปฏิบัติเนะ ทุกคนมีกิเลสอยู่ มันจะมีตัวค้นหาไป ตัวความอยากความทะเยอทะยาน ถ้าทะเยอทะยานในทางความชั่ว เรานี้ทำกันนะ อยากจะไปเที่ยวบาร์เที่ยวผับ อยากจะไปเที่ยวไหน อยากจะเที่ยวเมืองนอก มันรีบๆ ไปตีตัวนะ ไม่มีตัวก็บินก่อนจ่ายทีหลัง เห็นไหม เวลาค้นหาในฝ่ายความไม่ดีนี้มันไม่เคยหักห้ามเลย แต่พอจะทำความดีนี้มันกลัวเป็นค้นหา จะไปวัดก็กลัวเป็นค้นหา จะปฏิบัติก็กลัวเป็นค้นหา จะนั่งก็กลัวเป็นค้นหา จะมีความริเริ่มก็กลัวจะเป็นค้นหา

อันนี้ไม่ใช่ค้นหา อันนี้เป็นมรรค มรรคคือความเชื่อมั่น เชื่อมั่นว่าจะออกจากทุกข์ไป เรามั่นใจว่าเราจะทำลายบ้านเรือนของเรา เราอยู่ในบ้านของเราเนะ เราจะออกจากบ้าน บ้านนี้เป็นกรงขัง เขาขังกุญแจ เขาใส่กุญแจขังเราไว้ในบ้าน เราจะทำอย่างไรให้เราทะลุออกไปจากบ้านนั้น มีความเชื่อมั่น มีความพยายาม เราต้องทำลายออกไปจนได้ ถ้าเราไม่มีความเชื่อมั่น ไม่มีความพยายาม เขาขังเอาไว้ในบ้าน เราก็นั่งคอตกอยู่ในบ้านนั้นหรือ

นี่ไง ถึงว่า ความพยายามจะออกจากบ้านนั้นไม่ใช่ค้นหา ไม่ใช่กิเลส มันเป็นมรรคในมรรคในความอดทนความเพียรใจ ความเพียรชอบ เป็นมรรคองค์หนึ่งในมรรค ๘ เห็นไหม

ความเพียร ความอุตสาหพยายาม ไม่ใช่เริ่มต้นก็ไม่ทำอะไรเลย จะมีเขาเราไปตลอดหรือ เราต้องทำได้

ความลึกลับลึกลับทำให้เกิดนิเวศธรรม ลึกลับลึกลับว่าตัว เราจะนั่งปฏิบัติมันจะเป็นค้นหาใหม่ เราเริ่มต้นปฏิบัตินี้จะเป็นค้นหาใหม่...ค้นหาในความผิดพลาดนั้นเป็นค้นหา ค้นหาในการทำ ความชั่ว อันนั้นเป็นค้นหา แต่ในความริเริ่มพยายามนี้เป็นค้นหาได้อย่างไร ว่าเป็นค้นหาๆ แล้วความเพียรชอบอยู่ที่ไหน งานชอบอยู่ที่ไหน นี่เริ่มต้นเราก็เชื่อมั่น มีความพยายาม นี่มันจะเสริมเข้ามาในทางปริยัติแล้วปฏิบัติ เริ่มปฏิบัติต้องมีตรงนี้ไง ปฏิบัติ

ไม่มีใครหอก จะเอารถเทียมม้ามาลากเราไป เราต้องต่อรถม้าขึ้นมาเอง เราต้องต่อรถม้าของเราขึ้นเองไปให้ได้ เห็นไหม ถึงว่า อยู่เฉยๆ แล้วก็รอธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติแล้วมันจะเป็นไป รอใจ รอให้มันเป็นไปเอง แล้วมันจะถึงภพที่ชาติถึงจะเป็นไปเองละ สวะลอยตามน้ำไป พระพุทธเจ้าสอนการทวนกระแส ธรรมะทวนกระแสโลก ธรรมะไม่ใช่ไปตามกระแสโลก ทวนกระแส แต่พอเราจะทำปล่อยตามกระแส จะฝืนก็ไม่ได้ กลัวจะเป็นค้นหา จะทำอะไรก็ได้ กลัวจะเป็นค้นหา จะปล่อยให้ตัวเองลอยไปตกทะเล ลอยไปตกโอะมะง ไม่สามารถขึ้นฝั่งได้

เราต้องขึ้นฝั่งได้ เราต้องทำได้ เห็นไหม ถึงว่า ต้องต่อขึ้นมาเอง ต่อรถม้าขึ้นไป เราไปเอง ล้ออยู่ที่ไหน ม้าอยู่ที่ไหน? ก็เรานี่ไง ความริเริ่มนี้เกิดแล้ว เพราะริเริ่มเราก็อวดแปลนรถ เห็นไหม เราเริ่มอวดแปลนแล้ว ยังไม่ใช่ตัวรถเราก็อวดแปลนรถแล้ว สถิติกำหนดระลึกไว้ด้วย ความกำหนด ออก ต้องกำหนดออกใจ ออกจากความคิดในโลก รูป รส กลิ่น เสียง เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ความคิดของเราในโลกนี้ ความคิดในรูป รส กลิ่น เสียง โสภณูปพะ ธรรมารมณฺ์ เราต้องพยายามออกมา เห็นไหม นั่นนะ เราจะเริ่มเก็บวัสดุออกมาแล้ว เก็บวัสดุเราจะประกอบรส ออกจากกระแส

ว่าธรรมชาติมันยิ่งใหญ่ ภายนอกยิ่งใหญ่มาก ไม่มาดุกิเลสที่มันสะเทือน หัวใจมันจะยิ่งใหญ่นานไหน ใจมันพ้นออกไปจากกิเลสมันจะยิ่งใหญ่นานไหน ธรรมชาติมันก็เป็นอันหนึ่ง ธรรมชาตินี้ะ ยิ่งใหญ่มาก แต่ถ้าในหัวใจมันใหญ่นานนั้น ใหญ่กว่าธรรมชาตินี้ ธรรมะไง ทั้งลึก ทั้งกว้าง กว้างจนไม่มีขอบไม่มีเขตไม่มีแดนเลย พระพุทธเจ้าถึงบอกให้ตั้งสติไว้ กำหนดจิตให้ได้ ตั้งสติกำหนดพุทโธๆ เห็นไหม ทำจิตนี้ให้สงบ ก็มีเป็นตัวฐานใจ จิตนี้สงบ จิตนี้ใจ เห็นไหม

สรรพสิ่งจะมีเพราะมีเรา เราต้องเป็นผู้กำหนดดี เราเป็นผู้ที่จะ...รดน้ำกับน้ำนี้มันไปได้ไหม มันต้องมีคนจับไข้ใหม่ คนจับเคลื่อนมันนะ มันจะวิ่งออกไป มันจะทวนกระแสคออกออกไป มันต้องมีคนจับ คนจับคือตัวจิตนี้ไง

มันมีพร้อมนี้ กาย กายของเราก็มีอยู่แล้ว นี่รู้คงก็ใจ เทียวกรรมฐานในกาย ธรรมชาติข้างนอกมันเป็นธรรมชาติข้างนอกไข้ใหม่ แต่ธรรมชาติภายในกาย ภายในจิต ภายในเวทนา นี่ธรรมชาติภายในนี้ แล้วจิตมันวนอยู่ในนี้ไง มันวนอยู่นี้แล้วมันหมุนออกไปข้างนอก เห็นไหม เกิดเป็นมนุษย์ เราได้ภพเป็นมนุษย์ เกิดเป็นเทวดา เกิดในสิ่งต่างๆ มันวนออกไป เพราะจิตนี้มันวนออกไป ถ้าจะหักก็ต้องหักออกช่องนี้ไง ออกช่องที่เป็นมนุษย์นี้ไง เพราะพวกนี้มันจับต้องถึงกาย

จิตสงบก่อน พิจารณาภายนอก รูป รส กลิ่น เสียงภายนอกนะ ความเป็นไป อันนั้นเพื่อให้จิตนี้สงบเข้ามา ให้จิตนี้ปล่อยวางอารมณ์ข้างนอกเข้ามา ไม่ใช่ออกไปรับรู้ ไม่ใช่ปล่อยจับไปจนไม่มีตัวนี้ไง จับไปออกให้มันหายไป ให้มันกลบเคลื่อน ให้เก็บความรู้สึกให้เข้าไปในได้พรหม ใจ ขยะเราจะกวาดเข้าได้พรหมให้หมด ให้เราไม่รับรู้ใดๆ เลย แล้วก็ว่าง โอ้! โลง สบาย โถง ว่าอย่างนั้นนะ...ไม่ใช่ เราต้องจับตัวนี้ไง ให้จิตนี้เป็นตัวตนของเราขึ้นมา เพราะตัวนี้เป็นตัวฐานแล้ว ตัวนี้เป็นตัวดู เป็นตัวจับเคลื่อน

ตัวจิต จิตนี้สงบ พอจิตสงบ คุณเห็นกายถึงเห็นกาย จิตนี้สงบนะ เพราะจิตนี้เป็นผู้รับรู้นี้ จิตนี้เป็นตัวเก็บสถิติ จิตนี้เป็นผู้รับรู้ข้อมูลนะ จิตนี้ มันจับลงที่จิตทั้งหมด แผ่นดินไหวก็หนในหัวใจ วันนี้แผ่นดินไหวก็หน แผ่นดินไหวนี้เกิดมาจากตรงไหน แผ่นดินไหวมาจากไหน? ไหวออกมาจากตัวสัญญาข้อมูลเดิม มันรับรู้ความทุกข์ความสุขใจ ไม่พอใจมันยับยั้งให้แผ่นดินนี้ ให้หัวใจนี้มันไหว มันรับรู้ความทุกข์ พอจิตมันสงบเข้ามาก็ดูสิมันเกิดมาจากไหน

จิตก็เหมือนกับเจ้าหน้าที่คอยดูข้อมูลใจ เขาจะเก็บสถิติข้อมูลว่าแผ่นดินมันจะไหวนี้เขาจะเก็บสถิติ ไอนี้เราเก็บสถิติภายในใจใจ ฐิติ มันฟูบก็หน มันเวียนก็หน นี่การพิจารณา จากจิตสงบเข้ามาเป็นสมถกรรมฐานใจ สมถะคือมีเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปเก็บข้อมูลแล้ว ดูข้อมูลจากหัวใจนี้ไหวไหม ไหวมาอย่างไร พอไหวออกมาแล้วจนจนพองสยองเกล้า บางทีจนลุกหมดเลย นี่มันไหวออกมาจากที่ไหนล่ะ ทำไมมันให้ผลออกมาถึงโลกแล้ว ผิวหนังเรานี้เคลื่อนไปหมดเลย

แล้วเก็บสถิติเข้าไป เก็บสถิติเข้าไป จนโลกนี้มันจะไหว เราไม่สามารถ เปลือกโลกมันจะเคลื่อนไปตลอด แต่การพิจารณาเข้ามาในใจของเรา เราสามารถปลงล้างแผ่นดินไหวนั้นได้ เราถอน

ศรออกจากหัวใจเลย ถอนลูกศรออกจากหัวใจนะ จบสิ้นกันทีไร คือว่า ทำลายแกนของโลก ทำลายแม่เหล็กหมดเลย สนามแม่เหล็กออกทั้งหมด เหลือไว้แต่สักแต่ร่างกายเฉยๆ จิตนี้พุ่งออกไปเลย โลกนี้ว่างเปล่า มันว่างจากข้างในนี้ โลกนี้ว่างเปล่าเลยนะ

เพราะเรารื้อออกหมด เรารื้อเข้ามาข้างในเป็นชั้นๆ เข้าไปนะ มันจะเก็บข้อมูลเข้าไปแล้วดูเข้าไปๆ นี่ภาคปฏิบัติมันต้องมีการประทัดประหาร มีการจับต้อง ไม่ใช่ว่ามีินชาๆ มีินชาเหมือนคนสลบตั้งแต่เริ่มต้นเลยหรือ เริ่มต้นก็เซ็นเข้าห้องแล้ว จะปฏิบัติก็เข้าห้องไอชียูก่อนเลย แล้วมันได้ผลตรงไหน จะเริ่มต้นปฏิบัติมันก็ต้องจับเราให้ได้ จับตรงนี้

คุณะ นี่ธรรมะพระพุทธเจ้า ธรรมะพระพุทธเจ้าลึกซึ้งมาก ลึกซึ่งอยู่ภายในนะ แต่ว่าเราไปให้มันต่ำเอง ดิ่งต่ำต่านะ ดิ่งธรรมะสูงๆ ธรรมะลึกซึ้งของพระพุทธเจ้าให้มีค่าต่ำลงมาๆ ให้เป็นค่าแค่ทฤษฎีกฎหนึ่งเท่านั้นเอง

มันมีของมันอยู่ตลอดเวลา แต่มันต้องมีเกี่ยวกับเรื่องวาสนา เกี่ยวกับเรื่องบารมีของบุคคลที่เกิดมาพบพระพุทธศาสนา โลกนี้มีประชากรก็พันล้าน ทำไมมันเป็นชาวพุทธที่ปฏิบัติอยู่ในเมืองไทยมันก็ล้านคนละ แล้วปฏิบัติจริงๆ มีเท่าไร แล้วเรามาเจออย่างนี้ เราจะสบประมาทหรือว่าเราจะดูถูกตัวเองได้อย่างไรว่าเราไม่มีวาสนา เราไม่ได้เกิดตายๆ มากี่แสนกัปแล้ว

ย้อนกลับไปแล้ว จิตนี้ไม่มีที่สิ้นสุด มันสะสมมาไม่มีที่สิ้นสุด ทุกดวงจิต แล้วมันปฏิสนธิเกิดมาเป็นเรา แล้วเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา มันจะมีบุญหรือไม่มีบุญละ ถ้ามันมีบุญเราก็ต้องทำได้สิ เห็นไหม

นี่ปริยัติ เวลาเรียนนามีประโยชน์แค่การศรัทธา แต่มันก็ทำให้เราเห็นว่าสติติดอย่างนั้นแล้ว เราจะไม่มีสติติดข้อมูลว่าเราเกิดมาเท่าไร...เกิดมาเยอะ ถ้าไม่เกิดมาเยอะ ไม่จับมาจนกว่าเราพบพระพุทธศาสนา แล้วกึ่งกลางด้วย กึ่งกลาง ๕,๐๐๐ ปี พระพุทธเจ้าว่าไง พุทธศาสนาจะเจริญขึ้นมาอีกหนหนึ่ง แล้วเจริญมาก เจริญข้างนอก วัตถุประสงค์ขึ้นมาที่สวยงามไปหมดเลย แต่ศาสนธรรมนี้เจริญในหัวใจเราหรือเปล่า ในหัวใจของเราละ

ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เห็นไหม ธรรมารส รสใดๆ ในโลกนี้ไม่เทียบเท่ารสของธรรม จะมั่งมีศรีสุขขนาดไหนนะ มีเงินทองมากมายขนาดไหนมันก็ได้ขนาดนั้นนะ เปลือกๆ สุข

เปลือกๆ แต่ถ้าเราได้รสของธรรมะนี้ ธรรมแท้ๆ ของพระพุทธเจ้า ใจเท่านั้นสัมผัสได้ ใจจะสัมผัสเท่านั้น ใจเป็นภาชนะที่จะใส่ธรรมะ หรือเข้าไปสัมผัสธรรมะของพระพุทธเจ้า ใจนี้เท่านั้นเลย

เพราะว่าเปลือกนี้ เวลาประพุดปฏิบัติพ้นแล้ว เห็นใหม่ มีแต่เปลือกของโลก เปลือกของวัตถุ แต่หัวใจพ้น เห็นใหม่ นี่สัมผัสขนาดนั้นละ สัมผัสจนพ้นได้ พ้นออกไปจากวิภวณเลย จักรวาลของกิเลสของตัวเอง จักรวาลของตัวเองนะ แต่เราไปศึกษาข้างนอกแล้วคิดดูสิ ที่ล้านๆ คนมองแต่อยู่ในโลกนี้ คิดศึกษาแต่ทฤษฎีของโลกนี้

โลกคือหม้อสัตว์ สัตว์ตัวหนึ่งก็โลกตัวหนึ่ง สัตว์เป็นผู้ข้อง หัวใจทุกคนที่เกิดมามีกิเลสทั้งหมด เห็นใหม่ โลกนอกโลกในใจ เราเป็นสัตว์ตัวหนึ่งที่เกิดมา เป็นผู้ข้องอยู่ ข้องในหัวใจ ข้องไปทั้งหมดเลย แล้วเราเป็นผู้จะมาแกะออกนะ เราจะมาแกะให้ใจเราออกจากโลก ที่นี้แกะออกจากโลกมันต้องออกจากโลกด้วยธรรมะนี้ ไม่ใช่ออกจากโลกด้วยโลก ออกจากโลกด้วยโลกก็อย่างนั้นละ ออกจากโลกด้วยโลก

มองใจ อย่างเช่นเราป่วยไข้ไปโรงพยาบาลเขาฉีดยาเข้า นี่โลก ฉีดยาเข้าไปในร่างกายใจ แต่อันนี้เป็นธรรมะพระพุทธเจ้านะ มันฉีดเข้าหัวใจ ธรรมะพระพุทธเจ้านี้ฉีดเข้าไปในหัวใจแล้ว ไม่มีหมอกคนไหนฉีด

อตุตา หิ อตุตโน นาโถ เท่านั้นเอง คนเป็นที่พึ่งแห่งตน ใจแก่ใจ จิตแก่จิตใจ มันถึงจะเข้าได้ เหมือนกระแสด เหมือนน้ำ น้ำคนเข้าไปมันก็ผสมขึ้นไป เดิมน้ำลงไป แต่นี่มันนามธรรม เวลาทุกข์มันก็ใจทุกข์ คำพูดคำเดียวทำไมมันทุกข์ขนาดนั้น บางทีนะ เห็นใหม่ เสียงกระทบหน่อยเดียว หัวใจนี้หวั่นไหวไปหมดเลย เวลาทุกข์นี้มันให้ผลขนาดนั้น แล้วเวลาจะสุขละ เสียงมา เวลาเสียงเขาชมมานี่นึกหน่อย แล้วมันไม่ได้สุขเท่านี้นะ เพราะอะไร

เพราะในหัวใจมันมีกิเลสตัวด้านอยู่ มันจะไม่ให้สุขมากนักหรอก มันจะบังคับไว้อย่างนั้นละ บังคับไว้ตลอด เวลาสุขก็ให้พอหายใจ เวลาทุกข์มันให้ผลมานี้เจ็บปวดแสบร้อน เจ็บปวดแสบร้อนมาก แล้วเราจะไม่ดูเหรอ มันถึงว่าเรื่องของนามธรรม เรื่องของใจใจ

เวลาคุณมันส่งออก คุณแล้วมันส่งออกๆ จิตมันสงบนะ เราให้พิจารณา จิตมันสงบ ปกติโดยธรรมชาติมันส่งออกอยู่แล้ว ธรรมชาติของจิตนะ เวลาส่งออก แล้วพอมันสงบตัวลง กระแสมันยัง

ส่งออกอีกชั้นหนึ่ง เพราะจิตนี้มันซบๆ กั้นอยู่ จิตพอสงบนี้มันมีพลังงานมันส่งออก ถึงจะเห็นภาพข้างนอกไป

พอจิตเราสงบ ตาในนะ ตาธรรมเห็น เห็นภาพ จะเป็นภาพอะไรก็แล้วแต่ เริ่มส่งออก เราต้องกำหนดดึงเข้ามา ดึงภาพนั้นเข้ามา ดึงภาพที่เห็นนั้นเข้ามา ให้กำหนดจิตไว้ ให้กระแสที่ออกไปปรับรู้นั้นหดเข้ามาๆ หดเข้ามาถึงตัวเราปั๊บมันจะมีพลังงานอีกตัวหนึ่ง พลังงานตัวนี้เป็นความสุขแท้ เป็นสมาธิธรรม ธรรมที่เกิดจากสมาธิ ธรรมที่สงบ ธรรมเครื่องยนต์ จิตนี้หมุนอยู่ แกนของโลกหมุนอยู่ ไม่เคยดับ จิตนี้ไม่เคยดับ หมุนอยู่ ตายไปก็หมุนอยู่อย่างนี้ เพราะมันเป็นไปตลอด แล้วเรามากำหนดจนมันหยุดได้ เห็นใหม่ โลกที่มันเคลื่อนไปแล้วมันหยุดนิ่งอยู่ชั่วให้เราได้แก้ไข หยุดนิ่งอยู่เพื่อจะให้เราปรับกลุ่มใหม่ ตั้งจักรวาลใหม่ เคลื่อนจักรวาลให้ออกไปในจักรวาลที่ว่าอยู่ในเส้นศูนย์สูตรว่าร้อนหรือเย็นไป

ถ้าจิตมันสงบมันเย็นขึ้นๆ ปกติมันร้อน ปกติมันทุกข์อยู่ พอจิตมันสงบ เห็นใหม่ สมาธิธรรม ความสุขเกิดจากจิตสงบ เกิดจากการหมุนจนหัวปั่น มันก็มีความสงบแล้วนะ เวียงว่างอยู่ จิตนี้เวลาสงบนี้ว่างหมดเลย มันลึกหรือตื้นแล้วแต่คนจะสงบลงมา นี่มันเป็นพลังงานแล้วที่เราจะเอาออกมาวิปัสสนา เพราะว่าพอมันหยุดอยู่ สักเดี๋ยวมันก็เคลื่อนไปอีก เพราะมันโดนพัด มันต้องเคลื่อนไปโดยตัวของมันเอง เพราะมันเป็นธรรมชาติของจิตที่คิดออก

เราจะสังเกต เราจะหยุดความคิดเราได้ไหม ความคิดเรานี้เราหยุดไม่ได้เลย มันหมุนไปตลอด เกิดๆ ดับๆ แล้วเราใช้พลังงานของเราเองที่พระพุทธเจ้าสอนนะ ให้เอาจิตแก้จิต เราเชื่อมั่นภายในเราก็อำนาจของเราได้ใช้ใหม่ ถ้าเราทำโดยสักแต่ว่า...

...มันจะเห็นหมด พอเรดาร์มันจับเครื่องบินเข้ามาในเรดาร์ไป ให้ค้นคว้าให้เห็นกาย ให้เห็นเวทนา ให้เห็นจิต ให้เห็นธรรมารมณ์ แล้วเราจะแก้ไขอย่างไรให้มันออกไป ความคิด ความทุกข์ มันมีเพราะเราไปยึด เราไปยึดนะ เพราะเราจะปล่อย ปล่อยไม่ได้ เพราะยางเหนียวของกิเลส มันหมุนไปพร้อมกับความคิด เห็นใหม่ เราก็คงดูสิ คว้ามันหมุนไปเพราะอะไร

อย่างเช่นโลกเราหมุนไป มันหมุน มันใหญ่มาก มันหมุนไป เราไม่สามารถจะหยุดมันได้ ความคิดมันหมุนไปรอบหนึ่งเราก็ไม่สามารถหยุดมันได้ พอหยุดไม่ได้เราก็ดูเงาก็ได้ จับเงาก่อน ดูเงา ดูกระแส ดูลมพัด เห็นใหม่ เวลาหมุนไปมันจะเกิดลมเกิดอะไร นี่ก็เหมือนกัน เกิด คว้ามันเกิด

มาจากอะไร เราตั้งใจเสียใจนี้ นี่มีความสุขความทุกข์ ย้อนกลับมา ความทุกข์นี้เป็นอะไร ความคิดนี้คืออะไร ย้อนกลับเข้าไปดู

ขั้น ๕ ใจ สังขารความปรุงแต่ง ทำไมเราผลอกคิดละ ทำไมมันมีสิ่งที่ว่ากระตุ้นให้คิด ทำไมคิดตามละ มันต้องมีสิ่งกระตุ้นนะ ไม่มีสิ่งใดๆ เลยเกิดขึ้นมาลอยๆ ทฤษฎีสัมพันธ์ สิ่งนี้มี เพราะมีสิ่งนั้น อิทธิปัจจัยตา เห็นไหม สิ่งนี้มีถึงมีต่อไป ถ้าสิ่งนี้ไม่มีสิ่งนั้นก็ไม่มี มันเนื่องกันมา

ความคิดเกิดมาจากอะไร? เกิดมาจากสัญญาความจำข้อมูลเดิม เห็นไหม มันจะปรุงออกมา ความคิดนะ เวลาจิตมันสงบแล้วมันต้องดูข้อมูลภายใน ข้อมูลข้างนอกนี้ไม่ได้เรื่องแล้ว ข้อมูลข้างนอกมันกระตุ้นภายนอก ข้อมูลภายในที่มันเกิดขึ้นมา มันไม่ลอยๆ หรอก สัญญาเดิมมันมีอยู่ในใจ สัญญาที่พยับแดด ธรรมะบัญญัติว่าสัญญานี้เปรียบเหมือนพยับแดด ไอแดดใจ เราดูที่ถนนเวลา โคนแดดร้อนๆ นี้พยับแดด เห็นไหม พลังงานมันเกิดแล้ว แต่ในหัวใจมันก็เหมือนพยับแดด มันขึ้นมาด้วยสัญญา แล้วสังขารมันปรุงแต่ง

เราดูอย่างนี้ ถ้าจิตสงบมันเห็น ถ้าจิตสงบนะ ถ้าการพิจารณาภายในขึ้นมา เพราะจิตนี้มันตั้งฐานได้แล้ว มันจับ มันหมุนเข้ามาภายในแล้ว นี่เห็นข้อมูลภายในนี้ เห็นในโลกของเรานี้ จับเข้ามาภายใน มันปรุงๆ เพราะอะไร เพราะเราแบ่งแยกสุขหรือทุกข์ เวทนาใจ พอใจหรือไม่พอใจ ไม่พอใจมันยิ่งคิดมาก

ธรรมภายใน ธรรมแท้ๆ นะ นี่ปัญญาธรรม ต้องเดินให้มาก ขยับออกเลย พระพุทธเจ้าว่า ใจคิดต้องขยับให้ดีกว่านี้ คราดไถ พิจารณาให้มาก เพราะว่าเราจะเอาตัวเราออกจากโลก

มันเกิดมันก็แสนยาก การเกิดนะ เพราะว่าถ้าพูดถึงข้อมูลภายนอกนี้มันเกิดแบบว่าไปตามลม แต่ข้อมูลภายในถ้าเราจับต้องได้แล้ว มันเกิดเพราะว่าเรามีตัวไปจับ ตัวภายในใจ ตัวจิตนะ คือว่าเอาจิตพิจารณานี้แหละ เอาอะไรพิจารณา พิจารณาภายนอกเอาอะไรพิจารณา แต่ถ้าเอาจิตพิจารณานะ เอาจิตดูมันนะ

เวลาพูดว่ามันหรือเรานี้มันเป็นคนละฝ่าย แต่เหมือนเก้าอี้คนตรีที่หัวใจ ความคิดคิดชั่วใจเรามีพิจารณาได้เลย แต่ถ้าเราพิจารณาแล้วรู้ไม่ไหว พอพิจารณาแล้วเหมือนกับพิจารณาแล้วตามมันไปเลย เราพิจารณาใช่ไหม ความคิดนี้ทุกข้ออย่างนี้ ทำไมเป็นอย่างนี้ๆ คิดตามไปเลย เรากำลัง

ไม่พอใจ เราปล่อย แรงโน้มถ่วงมันดึงไปมากกว่า เราปล่อยเลย ปล่อยแล้วกลับมากำหนดจิตให้สงบ เห็นไหม มันต้องไปพร้อมกันทั้งความสงบใจ

บางคนเริ่มต้นสงบนี้มันทำไม่ได้ ความสงบนี้ไม่ใช่ว่าถูกไม่ได้เลย เริ่มต้นนะกว่าจะสงบ พอสงบแล้วพิจารณามันจะเพลินมากเกินไป ต้องกลับมาให้สงบอีก พอกลับมาสงบมันก็มีพลังงานของเรา ตัวจิตเรานี้แหละ ตัวนี้ ถ้าจิตสงบมีพลังงาน การพิจารณามันจะทัน เพราะมันเหมือนกับมิดคมกล้า มิด ถ้าเราหลับไม่คม สับไปเนื้อขึ้นไหนก็ขาด ถ้ามิดเราถือ สับไปแล้วไม่ขาด แล้วเนื้อนั้นชำด้วย

ถ้าเราพิจารณานะ จิตเรา พลังงานเราไม่พอ พิจารณาไปมันลากเราไปเลย ลากเราไปเลย เหมือนกับเราคิดตามไป เหมือนกับความคิดของเรานี้แหละ เพราะคิดแล้วเป็นเรา แต่ถ้าจิตนี้ตัวมันสงบพอ มันมีแรงพอ มันพิจารณาแล้วเราชนะ หมายถึงว่าความคิดจะหยุดเลย ความคิดที่เป็นกิเลส ความคิดที่เป็นสังขารใจ สังขารธรรม แต่ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นก็เป็นสังขารนั้นแหละ แต่สังขารนี้เป็นธรรม กับสังขารนี้เป็นกิเลส มันจะต่อสู้กันเองภายในหัวใจเรา

ถ้าปกติมันเป็นสังขารของกิเลส เป็นความคิดของกิเลสมันปรุงออกมาๆ เพราะจิตเดิมแท้นี้มันมีกิเลสอยู่ที่จิตเดิมแท้นี้ จิตเดิมแท้ของเรา เพราะเราเกิดมานี้เกิดมาด้วยกิเลส ที่นี้การหมุนเข้าไป เพราะมีธรรมะเท่านั้นที่กิเลสมันกลัว ธรรมะเท่านั้นจะหมุนเข้าไปที่จิตเดิมแท้นี้ จะเข้าไปขุดคุ้ยที่จิตเดิมแท้นี้ แต่พอมันหยุดข้างในมันก็ต้านออกมา มันต้านออกมาโดยธรรมชาติของมันเลย มันยาก มันยากตรงนี้ไง มันถึงไม่อยากจะทำกันแล้วก็ไม่มองเลยว่าจะหันกลับมาอย่างไร

ว่าจิตนี้ จิตเดิมแท้นี้เรามีกันอยู่แล้ว แล้วก็ค่อยทำๆ ไปมันจะเข้าไปเอง เหมือนกับลัทธิศาสนาในสมัยพุทธกาลไง เกิดมาแล้วอยู่เสพอให้เต็มที่แล้ว เสวยสุขไปเลย ๕๐๐ ชาติ สิ้น เห็นไหม เขาว่าเกิดๆ ดับๆ อย่างนี้ ถึงจุดแล้วมันจะหมดไปเอง โดยมันจะหมดไปเอง โดยที่มันผูกก่อนไปเอง ...ไม่มี กิเลสไม่เคยผูกก่อน กิเลสมันเป็นนามธรรม ผูกก่อนได้อย่างไร กิเลสมันเป็นเนื้อเดียวกับจิต

แต่เพราะเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าเป็นคนขุดค้นขึ้นมา ธรรมะแท้ๆ เนื้อของธรรมใจ ธรรมะๆ ธรรมชาตินั้นก็เป็นส่วนนั้นละ ส่วนของกิเลส เพราะมันหมุนมาตามกระแสโลก สะสมมาๆ โลกนี้เปลี่ยนไป เดี่ยวเกิดเสื่อม เกิดการเคลื่อนย้ายไปตลอด ความอุดมสมบูรณ์ของโลก ไม่อยู่กับที่หรอก ใหนัก้เหมือนกัน จิตเราเกิดมาตลอดๆ นี้เห็นไหม มันก็เกิดมาเท่านั้นละ แล้วว่ามันจะหมดไปๆ มันจะหมดไปได้อย่างไร

ยกเว้นแต่ธรรมชาติทำให้เกิด ธรรมะพระพุทธเจ้าทำให้ออกจากโลก แล้วมันถึงมีตัวนี้อยู่
ในหัวใจมันถึงผลัดกันออกมา ขับเคลื่อนออกมาให้เราอ่อนใจ

จะขั้นตอนไหนก็แล้วแต่ เรื่องการต่อสู้มันจะมีไอ้ตัวผู้เหี่ยวที่เราสู้ไม่ไหว เราไม่ทำ ก็เลย
มีทางนั้นเขาว่าให้ทำไปเรื่อยๆ เป็นเองๆ มันไม่มีความมุ่งมั่น มันไม่มีความตั้งใจเข้าไป มันจะเป็น
เองได้อย่างไร มันถึงว่าเป็นการดูถูกตัวเองไป เป็นการดูถูกตัวเอง เป็นการที่ว่าอยู่ท่ามกลาง
พระพุทธศาสนา ศาสนาพุทธลึกกว่า แต่ลึกกว่าจนกิเลสนี้มันอายุ มันไม่สามารถที่จะคาดหมายได้
ก็เลยเอาสิ่งที่ว่าหยาบกว่ามาเทียบ คาดหมาย ให้เห็นว่าเป็นไปได้ ก็เลยถือว่าเป็นเนื้อเดียวกัน

แต่ถ้าเป็นธรรมจริงๆ แล้วมันลึกกว่านั้นนะ มันต้องลึกกว่านั้นมันถึงข้ามพ้นได้ไง ตาซึ่งถ่วง
กัน ข้างที่มีน้ำหนักกว่าต้องกดให้ต่ำลง ข้างที่ของเบากว่าต้องขึ้น ธรรมะต้องเหนือกิเลส ธรรมะ
ต้องฟาดฟันกิเลสจนสมุจเฉทปหานตายไปต่อหน้า นั่นละถึงจะชนะ ถึงจะสิ้นไป ถึงจะหลุดพ้น
ออกจากแรงดึงดูดของมัน

แล้วคิดดูสิ แม้แต่เราเองนะ เราตีเราเองเรายังเจ็บเลย แล้วธรรมะพระพุทธเจ้าเข้าไปชำระ
กิเลสในหัวใจทำไมไม่เจ็บ ทำไมมันไม่ต่อต้าน ความต่อต้านเป็นต่อต้านที่เรายังศึกษาธรรมอยู่ เรา
ยังยึดหลักธรรมะพระพุทธเจ้าอยู่ เรายังมีโอกาสต่อสู้ เวลามันต่อต้านออกมาเราเชื่อมั่นไง เราเชื่อ
มั่น เราปล่อยธรรมะพระพุทธเจ้าวางไว้แล้วเราเชื่อมั่นว่าสิ่งนี้ต่างหากเป็นสิ่งที่ถูก สิ่งที่มี
คาดหมายค้นเคาได้นี้ไง สิ่งทีคาดหมายและค้นเคาได้ที่คาดหมายได้ถึงเป็นความจริง

สิ่งที่เหนือความคาดหมายที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่าใจเข้าไปเสพ อันนั้นเราเข้าไม่ถึง เราเลย
ว่าไม่เชื่อใจ ไม่เชื่อว่าธรรมะพระพุทธเจ้าจะลึกซึ้งกว่าธรรมชาติ

ลึกซึ้งกว่านะ เพราะธรรมชาติทำให้เราเกิดมา แล้วพระพุทธเจ้าเป็นผู้มาตรัสรู้แล้วออกไป
เป็นองค์แรก แล้วเราเป็นลูกศิษย์พระพุทธเจ้า จะเดินตามนั้นออกไปนะ

มีของสูงอยู่นะ มีของประเสริฐอยู่กับตัว อยู่กับตัวสิ เพราะธรรมะพระพุทธเจ้านี้เป็นศาสน
ธรรมของที่อยู่กับตัวคือหัวใจใจ ของสูงของประเสริฐ คนตายเท่านั้นหมดโอกาส คนตายนะ คน
ตายนี้ความรู้สึกออกจากใจไปแล้ว ออกจากกายไปแล้วมันถึงไปเสียตายไป ออกจากกายไปบ๊ีบเป็น
จิตล้วนๆ มันจะรู้เลยละ เพราะมันเหมือนกับที่เราเข้าไปอยู่ในสถานะหนึ่ง ต้องเป็นสถานะอย่าง
นั้นเลย

แต่ในภวามนุษย์นี้ หัวใจนี้มันอยู่ในร่างกาย มันมีโอกาสไ้ถึงว่ามันอยู่ในผิวหนังเรา อยู่ในกายของเราเนี่ย มันพลิกแพลงไ้ด้วยความคิดเรานี้ไ้ มันยังมีกาลเวลา ไอ่อยู่นี้ยังไม่สิ้น พลังงานตัวนี้อยู่ในร่างกายนี้ยังสืบต่ออยู่ เวลายังมีอยู่ เวลาขาดไอ่อยู่นี้ออกจากกายไป หหมด ตัวจิตนี้คือตัวไอ่อยู่นี้ คือตัวพลังงานเท่านั้น พลังงานตัวที่อยู่ในกายเรานี้แหละ นี้ถึงว่า สิ่งทีประเสริฐทีสุด

มันเป็นโอกาสของเราทีเราจะพิจารณาว่าเราเจอของทีประเสริฐเลอเลิศเลย แล้วไม่ต้องลงทุนลงรอนเลย ไม่ต้องไปทำขนาดว่า ไปทำแบบว่าให้กับฝ่ายตรงข้ามไ้ เหมือนกับธุรกิจทุกๆ อย่างทีต้องมีผู้ซื้อผู้ขายไ้ ไอ่นี้มันอยู่ในกายของเราทั้งนั้นเลย อยู่ทีความมูมานะ

พระพุทธเจ้าบอก ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี ผู้ทีมีบารมีนะ ปฏิบัติเข้มข้นนี้ ๗ วันพันเลย

แล้วความสุขอันประเสริฐ สุขทีเหนือจากโลก ฟังสิ สุขทีเหนือจากโลก สุขใดๆ ในโลกนี้เทียบไม่ไ้ ในโลกนี้ไม่มีสุขใดเลยจะมากเทียบกับสุขทีว่าพ้นออกไปจากแรงกดดัน แรงดึงดูดของกิเลส มันบิบบี้สิไฟอยู่ที่หัวใจนั้นนะ แล้วเราพ้นออกไปจากมัน นี้เข้มข้น ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี...๗ ปี นะ แต่พวกเรามันทำ ๗ นาที

มันไม่ต่อเนื่อง ไม่มีความสืบต่อไ้ ความปฏิบัติทีสืบต่อ ดูเราจุดเทียนสิ จุดไว้แล้วไม่ไ้ มันดับเลย มันจะหหมดเล่ม แต่จุดไว้เนี่ยมันดับทุกที ไม่ลมพัดมาดับมันก็ต้อมีคนมาดับ มันต้อมดับของมัน มันไม่ใหม่หหมดเล่มไ้ กิเลสนี้พอมันโดนตบะธรรมเผาผลาญ อย่างน้อยๆ มันก็เหมือนกับเหล็กนะ โดนไฟแล้วมันต้อมแดง พอเหล็กมันแดงมันก็ควรแก่การตีไ้ เหล็กมันแดง ก็จิตนี้มันสงบ แล้วควรแก่การตี ตีเป็นมิดเป็นพร้าวอะไรก็แล้วแต่ ควรแก่การวิปัสสนา

เหล็กมันแดง พอปล่อยไ้เย็น เหล็กมันก็เป็นรูป จิตนี้ทีสงบ จิตนี้ทีเสวยสมาธิธรรม ปล่อยไ้มันก็จางออกไป หลุดเสื่อมไปๆ จนเป็นปกติเนี่ย เห็นใหม่ เหล็กแดงแล้วต้อมตี จิตนี้สงบแล้วต้อมค้นคว้าๆ ค้นคว้าในกายในจิต กิเลสนี้เนื่องด้วยนะ เนื่องด้วยกายก็ได้ เพราะกายนี้คนเป็นอยู่ มันมีความอยาก อยากอาหารก็เพราะลิ้น เห็นใหม่ กายไม่กาย ถ้าเราลดส่วนนี้ ลดส่วนของการอยาก ก็เหมือนกับเราทรมานใจมัน เนื่องด้วยกายและใจ แต่จริงๆ คือใจเป็นส่วนใหญ่

เพราะพระนักปฏิบัติออกมาจากคฤหัสถ์มาเป็นพระ เห็นใหม่ ความเป็นอยู่ของพระนี้ ปัจจัย ๔ หลบเข้าไปอยู่ในป่ามันก็ใช้แค่ดำรงชีวิต มันก็ยังทุกข์อยู่เลย เพราะใจมันเป็นใหญ่ไ้ ใจมันต้อออกกะนะ รูป รส กลิ่น เสียงภายนอกไ้ เข้าป่านี้ไม่ไ้เห็นหรือก เรื่องรูป รส กลิ่น เสียงนี้ ไป

อยู่ในป่า ใจมันก็ยังเผ่นกระโดดอยู่ในทรวงอก อยู่ในป่ามันก็ไปก็อยู่ในป่านั้นล่ะ ถึงว่าใจเป็นใหญ่ใจ แต่อาศัยกาย จะปฏิเสธกายไม่ได้

นี่ถึงว่า พิจารณาในกายและใจ ต้องพิจารณา

ดอกบัวเกิดจากโคลนตม พอพ้นจากโคลนตมไปแล้วเป็นดอกบัว ไม่กลับมาอีก หัวใจมันอยู่ในร่างกายของเรา ร่างกายนี้เปรียบเหมือนโคลนตม ดอกบัวจะบานขึ้นมาท่ามกลางโคลนตมนี้ได้หรือเปล่า

เหมือนกับเรามีเงินอยู่ในธนาคาร เรามีสิทธิเบิกสิ เราเป็นชาวพุทธ ศาสนาพุทธเหมือนกับห้างร้านเลย เราเป็นชาวพุทธ เราขึ้นทะเบียนเลย เห็นไหม ทะเบียนบ้าน เขาว่าเราชาวพุทธ แต่เราไม่สามารถเบิกธรรมะ เบิกผลของเราที่การปฏิบัติออกมาจากธรรมะพระพุทธรูปเจ้านี้เลยหรือธรรมะนี้ของพระพุทธรูปเจ้า พระพุทธรูปเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้ แล้วเราก็เป็นลูกศิษย์ตถาคต ลูกศิษย์พระพุทธรูปเจ้า มีวาสนาบารมีอยู่ แล้วเราไม่สามารถเอามรดกตกทอดนี้มาให้กับใจเรา ให้หัวใจนี้บานขึ้นมาในเรื่องของโคลนตมในกายนี้เลย คิดสิ นี่การคิดอย่างนี้มันทำให้เรามีกำลังใจไหม การคิดการเอะใจทำให้เราริเริ่มเอะใจ ความเอะใจก็เหมือนกับเราผัดใจ สิ่งใดผัดเราต้องแก้ไข สิ่งใด การปฏิบัติให้เข้าร่องเข้ารอยในธรรมะพระพุทธรูปเจ้า เราต้องทำ เห็นไหม เราเปรียบเทียบหาทางออก

การปฏิบัติไม่ใช่ปฏิบัติแบบเซ่อๆ ซ่าๆ นะ ปัญญาการจะพ้นจากกิเลส มันไม่ใช่ปัญญาทางโลกนะ ปัญญาทางโลกนั้นสูตรสำเร็จเลยนะ จะจบมาวิชาการใด ต้องเรียนจบคอร์สของเขาแล้วก็จบ สูตรสำเร็จ แต่ปัญญาจะพ้นจากกิเลส วันนี้ออกว่าทำอย่างนี้ชนะมัน พรุ่งนี้ไม่ได้แล้วนะ พรุ่งนี้ใช้อูบายเก่ามันพลิกอีกแล้ว เห็นไหม ถึงว่าปัญญาธรรมะนี้มันต้องละเอียดกว่ากิเลสไป

กิเลสมันแหลมคมมาก ถ้าไม่แหลมคมมันไม่สามารถใช้เรามาดลอดชีวิตนี้หรอก มันอยู่ข้างหลังเราแล้วมันไสให้เราเดินไปข้างหน้ามัน แล้วเราจะหันกลับไปดูมันได้นี่ คิดดูสิ นี่ปัญญาของผู้ปฏิบัติ มันต้องเทียบเคียง ต้องค้นคว้า

นี่ธรรมะมันถึงลึกซึ้งไหม ธรรมะพระพุทธรูปเจ้าลึกซึ้งมาก ถึงบางอ้อ อ้อ! อ้อ! นั่นล่ะ นั่นล่ะ มันจะให้ผลมาตลอด มันบังเงาอยู่นี่ กิเลสมันบังเงาอยู่ในใจเรานี้ล่ะ มันอยู่ที่นั่นนะ มันบังเงาอยู่ในใจเรานะ เรามันยังโกหกให้เราไปดูข้างนอกอีกด้วย

นี่สรรพสิ่งเป็นธรรมชาติ คว้าข้างนอกเป็นสภาวะธรรม เห็นไหม นี่มันผลัดออกไป ข้างนอกเป็นสภาวะธรรม เรารู้ธรรมสภาวะธรรมแล้ว อารมณ์ไม่มี คับหมด จบ ใหม่ๆ ที่ไม่ได้เข้ามาดูมันเลย ไม่ได้เข้ามาจับจำเลยแล้วเอาจำเลยขึ้นศาลพิจารณากันเลย ไม่ได้มาชำระเลย คนเป็นโรคไม่ได้กินยาเลย แล้วบอกว่าหาย ยานี้มันขม การงานที่การวิปัสสนานี้มันยุ่งยาก งานการพันทุกขไม่ใช่งานทางโลกนะ งานที่จะเอาตนออกจากทุกข์นะ

งานทางโลกนี้ยังอาบเหงื่อต่างน้ำ ไม่มีใครอยากทำ แต่มันเพลินหัวใจ เพลียภายในใจ เวลาทำขึ้นมา เวลาใคร่ครวญขึ้นมา นี่งานภายใน เหมือนผู้บริหารนะ ใช้ความคิดมากมันเครียด แต่ไม่ใช่ความคิดแบบเครียดนั้น ความคิดนี้มีสมาธิ มันไม่ใช่ความคิดแบบกำปั้นทุบดินที่ผู้บริหารนี้กำปั้นทุบดินมันเลยเครียดใจ มันใช้ความคิดออกไปล้วนๆ แต่วิปัสสนามันต้องมีมรรค สมาธิใจ สัมมาสมาธิ ต้องมีตัวตัด ตัวตัดจากโลกให้มันเป็นธรรมจักรใจ

ถ้ามีสมาธิอยู่ มีสมาธิ จิตนี้สักแต่ว่า ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา จิตนี้เป็นสมาธิ เป็นเอกัคคตารมณ์ เป็นหนึ่งเดียว มันตัดงานนั้นออกมา ความเครียดมันถึงไม่เหนื่อย มันไม่เครียดแบบนั้น มันใช้พลังงานมาก มันเพลิน หอบ พิจารณาหนหนึ่งๆ นี่จนหอบเลยละ แล้วถ้าขณะนี้นั้นก็ชื่นใจ มันชนะตนเองใจ

เหมือนกับเด็กเล่นขายของนะ มันสร้าง มันเขียนภาพเสร็จภาพหนึ่งมันจะดีใจมาก เราใช้ปัญญาหมุนไปรอบหนึ่งแล้วเราสามารถเอาความคิดไว้อยู่ โอ้โฮ! ดีใจมากๆ จนมันขาดนะ ขณะบ่อยเข้าๆ จนขาด จนชำนาญนะ ขาดออกไปเลย ก็เลศขาดออกไปจากใจเลย พอขาดออกไปมันก็เป็นธรรมล้วนๆ สิ มันเว้งว่างแต่มันมีเจ้าของ มันเว้งว่างนะ มันสงบ มันรู้สึกตัวมันอยู่ แต่มันไม่ติดอะไรเลย เขาว่าเหมือนกับน้ำอยู่บนใบบอนใจ ไม่ติดสิ่งใดๆ ในโลกนี้เลย

ให้ค่าก็ไม่ได้ ลดค่าก็ไม่ได้ แล้วเป็นมนุษย์ธรรมดาแน่ละ มนุษย์ปุถุชนอย่างหนึ่ง มนุษย์ผู้สิ้นแล้วเรียกว่าพระอรหันต์ใจ สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่มีเศษส่วนอยู่ใจ ก็อยู่ในโลกนี้แหละ เหมือนกัน แต่ต่างกันด้วยคนหนึ่งสิ้นกิเลส แต่อีกคนหนึ่งกิเลสเต็มตัวใจ คนหนึ่งก็แบบว่ามีธรรมะเต็มหัวใจแบบพระพุทธเจ้า ลูกศิษย์พระพุทธเจ้ามาใจ นั่นนะ ธรรมเต็มหัวใจ นั่นธรรมะ แต่อีกคนหนึ่งก็นักวิทยาศาสตร์ คิดแบบธรรมชาติ ทฤษฎีความรู้ใจ แล้วหัวใจก็ทุกข์ไปอยู่ตลอดเวลาใจ

แต่ถ้าธรรมะนี้มันพ้นออกไปนี้ รู้เหมือนกัน รู้ดีกว่าด้วย แต่ไม่ใช่รู้แบบโลก

แบบโลกมันมีตัวตนเข้าไปเทียบ เก็บสถิติตลอดใจ แต่ถ้าแบบธรรมนี่มันรู้แล้ว รู้ด้วย แล้วกำหนดว่ามันเป็นกรรมด้วย มันควรพูดไม่ควรพูดด้วย เพราะบางอย่างมันหมุนออกไปแล้วมันมีกระแสของกรรม มีกระแส เห็นไหม อย่างเช่นต้นไม้ล้มฟาดไป ทำไมมันโค่นบ้านคนนั้น ทำไมไม่โค่นบ้านคนนี้ ทำไมลมมันพัดไปทางนู่น มันยังมีอะไรอยู่ข้างหลังอีกล่ะ

ถ้าเป็นทางวิทยาศาสตร์ก็ว่าแรงลมมันฟาดลมไป มันต้องโค่นบ้านนั้น นี่โลกเขาก็มองแค่วัตถุ ธรรมชาติก็มองแค่ตรงนั้น ความเป็นไปไง

แต่พระพุทธเจ้าว่าไว้มากกว่านั้น อาทิตยขึ้นตกดับ อาทิตยขึ้นก็ธรรมชาติอันหนึ่ง อาทิตยขึ้นมาเมฆบังไว้อันหนึ่ง อาทิตยขึ้นมานี้แรงของเทวดาคึงไว้อันหนึ่ง นี้อยู่ในพระสูตร แต่ถ้าทางวิทยาศาสตร์ไม่เชื่อ

เชื่อ ๒ อัน เกิดดับอันหนึ่ง พระอาทิตยขึ้น พระอาทิตยตก แล้วก็เมฆบัง...มันมีความลึกลับอยู่ นี่ว่าความรู้ต่างกัน ความรู้ที่ไม่ยึดติดด้วยนะ นี่ธรรมแท้ใจ ธรรมแท้ๆ

ธรรมะกับธรรมชาติ

เพราะธรรมชาติมันเกิดดับ ธรรมะมันเอโก ชัมโม มันไม่ใช่สิ่งคู่ ไม่ใช่ชวากับดำ ธรรมชาตินี้ชวากับดำ ผิดกับถูก เอโก ชัมโม เอก ธรรมทั้งแท่ง แต่มันอาศัยนี้ ธรรมทั้งแท่ง ธรรมล้วนๆ แต่ก่อนจะมาเป็นธรรมทั้งแท่ง มันต้องจากธรรมชาติแล้วก็ขึ้นมาเป็นบัญญัติของพระพุทธเจ้าใจ

สพฺเพ ชมฺมา อนตฺตา ธรรมะของพระพุทธเจ้า ธรรมในปริยัติ เห็นไหม ในปริยัตินั้นเป็นชัมมา สพฺเพ ชมฺมา อนตฺตา เป็นเหมือนกับเครื่องดำเนิน เป็นเหมือนกับรถที่จะพาเราให้ไปถึงเป้าหมายใจ เป้าหมายคือเอโก ชัมโม ธรรมที่ไม่แปรสภาพใจ

ทีนี้ ถ้าเราเริ่มขึ้นรถ จากโลกเริ่มมาเป็นบัญญัติ จากโลกมาเป็นปริยัติ แล้วเราคิดในปริยัติเราก็คิดในสพฺเพ ชมฺมา อนตฺตา ในเครื่องหมายดำเนิน ในเครื่องดำเนินการ อย่างเช่นเราเป็นช่างอย่างนี้ เราจับเครื่องมืออยู่ เราไม่ปล่อยเครื่องมือ เราต้องขันน็อตอยู่ตลอดเวลาอย่างนี้ แล้วมันจะเสร็จได้อย่างไร เราต้องปล่อยใช้ไหม ปล่อยออก ขันเรียบร้อย เสร็จเรียบร้อยแล้วเราปล่อยออกติดเครื่อง เครื่องมันติดแสดงว่าใช้ได้ เพราะพลังงานมันจะเกิดขึ้นมาเลย

แต่นี้มันเปรียบนะ แต่จริงๆ แล้วมันต้องทิ้งไป มาแพ ต้องทิ้งแพไว้ที่ท่าก่อนขึ้นฝั่ง มารอด ต้องทิ้งรถไว้ที่จอดรถแล้วขึ้นไปบ้าน เห็นไหม เอโก ชัมโมไป

จากโลกมาเป็น สัพเพ ชมฺมา อนตฺตา ถึงธรรมอันเอก เอโก ชัมโม ไม่ใช่ธรรมชาติ ถ้า ธรรมชาติ กับ สัพเพ ชมฺมา อนตฺตา นี้มันไปกันได้ แต่ธรรมอันเอกนี้พ้นออกมาจากความ แปรปรวน จากสรรพสิ่งทุกอย่าง อย่าง

เกิดจากมันยากกว่าทุกๆ อย่าง มันคิดว่าทุกๆ อย่าง การทำก็ต้องทำยากกว่าทุกๆ อย่าง มัน ถึงว่าคาดเดาไม่ได้ ถึงเอาโลกมาเดาไม่ได้ ไม่ใช่ธรรมะคาดเดา การคาดเดาเข้าไม่ถึง การดั้นด้นก็ เข้าไม่ถึง ดั้นไม่ได้ เคาไม่ได้เลย ต้องเป็นไปตามความเป็นจริง ต้องปฏิบัติจริง ปฏิบัติจริงแล้วต้อง ปฏิบัติให้ถูกทางด้วยนะ ปฏิบัติจริงแต่ไม่ถูกทางก็เข้าไม่ได้

คูสิ คูอย่างพวกโยคีสิ ปฏิบัติจริงไม่จริง ทั้งชีวิตเลย ย่างตัวอย่างนั้น นอนบนແหลນบน หลาวอย่างนั้น ปฏิบัติจริงแต่ผิดทาง...ปฏิบัติจริงแต่ถูกทาง ถูกทางนะ ฉะนั้น ถ้าปฏิบัติไปเขาว่าถูก ทางหมดละ เริ่มต้นว่าปฏิบัติถูกทางหรือ? ถูกทางกิริยา แต่ถูกทางช่องของมรรคหรือเปล่า

มรรค ๔ ผล ๔ ใจ โสคาปัตติมรรคนะ ได้เดินมรรคใหม่ ว่าพิจารณาไปๆ ไม่ได้เดิน อริยมรรคเลย อย่างว่าแต่ผล ก้าวขึ้นอริยมรรคยังไม่ก้าวเลย วางยาสลบมาตลอด ไม่ก้าวขึ้น อริยมรรคเลย คนจะก้าวขึ้นอริยมรรคมันต้องรู้สึกตัวสิ ไม่ใช่ว่ามีขนาดนั้น มีขนาดมาตลอดๆ ถ้ามอันนี้ไม่รู้เรื่อง

มันต้องเก็บหอมรอมริบนะ เก็บหัวใจ เก็บสติของเราขึ้นมาจนกว่าจะก้าวขึ้นเดินเป็น อริยมรรค เป็นอริยมรรคมันก็เข้าทาง เห็นไหม ถึงว่า ปฏิบัติให้ถูกทางไป ปฏิบัติจริงด้วย ปฏิบัติให้ ถูกทางด้วย ถ้าเข้าทางมรรค มรรคอริยสังขังใจ ถ้ารู้อริยสังข์ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค กลับออกมา จากทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค กลับออกมาจะ ใจผ่านทุกข์ เห็นไหม มันเป็นทุกข์อยู่แล้ว สมุทัยละ นิโรธดับ ดับด้วยอะไร? ดับด้วยมรรค เห็นไหม แล้วมันถึงเข้าไปถึงธรรมไป ธรรมแท้ๆ เป็นขั้น เป็นตอนขึ้นไป ถึงว่า เป็นธรรมะของพระพุทธเจ้า ธรรมะพระพุทธเจ้านะ ธรรมะๆ

ถ้าธรรมชาติมันก็นั่นละ ธรรมชาติก็เป็นปลาแห้ง เก็บไว้ ตากไว้ให้ดี เป็นปลาแห้งเลย รู้วิธี ถนอมอาหารไป ถนอมอาหารเก็บไว้ แต่ธรรมชาติไม่เป็นอย่างนั้น ธรรมพระพุทธเจ้าสิ้นก็สิ้นไป เลย ไม่มี มารตามไม่เจอ ร่องรอยไม่เห็น ถ้าปลาแห้งมันเห็นนะ มันได้กลิ่นมันโยยมาไป ปลาแห้ง

กลิ่นเค็ม กลิ่นปลามาก่อน กลิ่นตุๆ คนชอบด้วยนะของเหม็นนะ คนตามกันมาก แต่ธรรมะ
พระพุทธเจ้านี้ไม่ ไม่ทิ้งร่องรอยให้ใครได้ติดตามใจ พ้นออกไปจากมารทั้งหมด ทรงเยาะเย้ยมาร
ครั้งสุดท้ายด้วย

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา บัดนี้เราจะไม่ดำริถึงเธออีก มารเกิดขึ้นอีกไม่ได้”

พญามารคอดกเลยนะ ไม่เห็นร่องรอยของพระพุทธเจ้า ตามไม่ทัน แต่ถ้าปลาแห้งมันได้
กลิ่น มันตามทัน (เทพีสิ้นสุดเพียงเท่านี้)